सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम -२०८२
गौमुखी गाउँपालिका
प्यूठान जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश

(मिति: २०८२/०१/२५)

(स्थान: पुजा,प्युठान)

परिचय

- **सम्वन्धित स्थानीय तहको परिचयात्मक विवरण राख्ने ।**

भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, शैक्षिक, सामाजिक, सांस्कृतिक विषय समेटिने गरी १ स्लाइड भन्दा वढी नहुने गरी बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्ने ।

- गाउँपालिकाको नामः गौमुखी
- प्रदेशः लुम्विनी
- देशान्तरः 82° ५७' ३०"देखि 8३° ६' पुर्वी देशान्तर
- अक्षांशः 2८° १० ' 30 " देखि 28°१९'३०" उत्तरी आक्षांश
- साविकका गाविसः
  अर्खा, रजवारा, पुजा, खुङ्ग, लिवाङ्ग र नारीकोट
- जम्मा वडा संख्याः ७
- कुल क्षेत्रफलः1३९.०४ बर्गमिटर
- जनसंख्याः 25980
- जनघनत्व १8७ जना प्रति वर्ग कि.मि.

सांस्कृतिक क्षेत्रहरु: झाकृढुङ्गा, गौमुखी मुहान, अर्खाको लाटे नाच, नारिकोटको रोपाइ जात्रा, देवाली

शैक्षिक क्षेत्र : 78.2% जनता शिक्षित छन्त्र र गत वर्षको SEE मा 369 विद्यार्थिमध्धे 193 उत्तिर्ण भएका छन् जुन 52.30% रहेको छ ।

स्थानीय तहको समग्र अवस्थाको विवरण

सि. नं	विवरण	अवस्था
१	जनशक्ति व्यवस्थापन	क. जम्मा स्वीकृत दरवन्दी: **७४** पदपूर्तिः 58 रिक्तः १6 ख. कर्मचारी समायोजन पश्चात O & M सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन स्वीकृत भए/नभएको ।
२	प्रशासकीय भवन र पहुँच	क. प्रमुख प्रशासकीय भवनः **वनेको** । ख. आफ्नै वडा कार्यालयः भएको वडा संख्या **७** नभएको वडा संख्या: **0** ग. वडा केन्द्रसम्म सडक पुगेको वडाको संख्या **७** नपुगेको वडा संख्या : **0**
३	कानून निर्माणको अवस्था	क. ऐनको संख्याः **१६** ख. नियमावलीको संख्याः **४** ग. कार्यविधि/मापदण्ड/निर्देशिकाको संख्याः **७०**
४	विभिन्न योजना तथा दस्तावेज निर्माणको अवस्था	क. आवधिक योजनाः **बनेको** (बनेको भएः प्रथम/दोश्रो) ख. वार्षिक बजेटसँगै तोकिएको ढाँचा अनुरुप मध्यमकालिन खर्च संरचनाः **नवनेको** ग. स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरणः **बनेको**

स्थानीय तहको समग्र अवस्थाको विवरण

सि. नं	विवरण	अवस्था
५	स्थानीय तहको मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन प्रणालीको प्रयोग	क. स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनको प्राप्ताङ्क आ.व. **२०७९-०८० मा ६४, आ.व.२०८०-०८१ मा ८५.२५ , आ.व. २०८१-०८२ मा ७५.६ अन्तिम गुणस्तर परिक्षण हुन बाकी** (गुणस्तर परीक्षण पश्चात) ख. स्थानीय तहको वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनको प्राप्ताङ्क **आ.व. २०८०-०८१ मा ८०** ग. मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय तहको प्रगति अनुगमन प्रणालीमा विवरण प्रविष्टीः भएको/नभएको
७	न्यायिक समिति सम्वन्धी	क. दर्ता भएका उजुरी/गुनासो संख्याः १ ख. कारवाही वा फछ्र्यौट भएका उजुरी संख्याः १ ग. कारवाही वा फछ्र्यौट भएका मध्ये पुनरावेदनमा गएका संख्याः 0
८	वेरुजु सम्वन्धी	क. आ.व. २०८०/८१ सम्मको कायम कुल वेरुजु रकम (रु. हजारमा) **१५,१४,०४,१०८.६०** ख. आ.व. २०८०/८१ मा फछ्र्यौट भएको वेरुजु रकम (रु. हजारमा) **५,८६,३९,१०८.६०** (फछ्र्यौट प्रतिशतः**३८.७३**) ग. आ.व. २०८१/८२ मा फछ्र्यौट गर्नुपर्ने कुल वेरुजु रकम (रु. हजारमा)

स्थानीय तहको समग्र अवस्थाको विवरण

सि. नं	विवरण	अवस्था
१०	सेवा प्रवाह, पारदर्शिता र जवाफदेहिता	क. अनलाईन मार्फत प्रदान गरिएको सेवाको संख्याः 5 (डिजीटल गभर्नेन्स फ्रेमवर्कले तोकेका मध्ये) ख. नागरिक वडापत्रः **भएको** ग. सूचना अधिकारीः **तोकेको** , गुनासो सुन्ने अधिकारी: **तोकेको** । घ. गुनासो व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण र सामाजिक परीक्षणको लागि कानूनी व्यवस्थाः **भएको** ङ. निगरानी निकाय तथा कार्यालयमा प्राप्त उजुरी/गुनासो संख्या: २ फर्छ्यौट संख्याः २
११	अभियानमूलक कार्यक्रम	क. वालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएको वडाको संख्याः ७ **मध्ये कुनैपनि घोषणा नभएको ।** ख. पोषणमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएको वडाको संख्याः 0 ग. वालश्रम मुक्त स्थानीय तह घोषणा भएको वडाको संख्याः 0

आर्थिक वर्ष (२०८२/०८३) को खुद आम्दानी र खर्चको विवरण

रकम रु. हजारमा

स्रोतको किसिम		खुद प्राप्त भएको	खर्च	खर्च प्रतिशत
वित्तीय समानीकरण अनुदान	सङ्घ	66908500	27714934	41.42
	प्रदेश	4750500	1035556	21.79
सशर्त अनुदान	सङ्घ	219893000	146217951	66.49
	प्रदेश	5280000	0	90.25
समपुरक अनुदान	सङ्घ	00	0	0
	प्रदेश	3370404	3370404	100
विशेष अनुदान	सङ्घ	00	0	0
	प्रदेश	00	0	0
राजश्व बाँटफाटबाट प्राप्त		70558868	58635307	85.4
रोयल्टी			-	
आन्तरिक स्रोत (स्थानीय तहको राजस्व अधिकार भित्रको मात्र)		10177164 (अल्या रकम= 6723855)	8855111	
जम्मा				

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मुख्य उपलब्धीहरु

सि. नं	सूचक	वेसलाईन (आ.व. २०८०/८१ सम्मको अवस्था)	आ.व. २०८१/८२ को प्रगति	आ.व. २०८२/८३ को सम्मको अवस्था
१	स्थानीय तह भित्र निर्मित स्थानीय सडक (कालोपत्रे) कि.मी.	-	-	-
२	स्थानीय तह भित्र निर्मित स्थानीय सडक (खण्डास्मित) कि.मी.	8KM	16.7 KM	17.5 km
३	स्थानीय तह भित्र निर्मित स्थानीय सडक (धुले) कि.मी.	15 KM	23 KM	
४	स्थानीय सडक पुल निर्माण (संख्या)	-	-	-
५	झोलुङ्गे पुल निर्माण (संख्या)	1	2	-
६	सिंचाई कुलो निर्माण (कि.मी.)	2KM	3.29 KM	3.5 km
७	सिंचाई सुविधा पुगेको जमिनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	1450 हेक्टर	1500 हेक्टर	1600 हेक्टर
८	स्थानीय तहमा दर्ता/सूचीकृत भएका उद्योग/फार्मको संख्या	38	28	15/ हाल सम्म total व्यसाय खर्ता 596
९	सामुदायिक विद्यालयको (माथिल्लो तहमा भर्ना हुन योग्य हुनेगरी) SEE उत्तिर्ण दर		52.30	
१०	आधारभूत तहको खानेपानी पुगेको घरधुरी प्रतिशत	55%	61%	64%

विषयक्षेत्रगत विनियोजन र खर्चको अवस्था

रकम रु. हजारमा

सिनं	विषय क्षेत्र	वार्षिक विनियोजित बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	कैफियत
१	आर्थिक विकास	21180000	6151384	29.04	
२	सामाजिक विकास	300109000	168601850	58.18	
३	पूर्वाधार विकास	85922000	23026039.76	26.8	
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	4250000	1347327.5	31.7	
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	88580484	46702662.88	52.72	
	जम्मा	500041484	245829264.27	49.16	

स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

बजेटको आधारमाः

क्र.सं.	बिबरण	आ.व. २०८२/०८३ को योजना संख्या	सत प्रतिशत सम्पन्न भएका योजना	सम्पन्न हुन बाकी भएका योजना
१.	५० लाख भन्दा बढी बजेटको आयोजना	5	1	4
२.	२५+ देखि ५० लाखसम्मको आयोजना	4	1	3
३.	५+ देखि २५ लाखसम्मको योजना	18	1	17
४			39	102
			42	126

कार्यान्वयन तह/क्षेत्रको आधारमाः

क्र.सं.	बिबरण	आ.व. २०८२/०८३ को योजना संख्या
१.	गाउँ/नगरपालिका स्तरीय	68
२.	वडास्तरीय	82
४	**प्रदेश स्तरीय**	10
	जम्मा	168

योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन माध्यमः

क्र.सं.	बिबरण	आ.व. २०८२/०८३ को योजना संख्या
१.	उपभोक्ता समिति मार्फत	139
२.	निर्माण व्यवसायी मार्फत	25
३.	अन्य/अमानत	4
	जम्मा	168

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सम्पादित उल्लेखनिय कार्यहरु

- मानशिक स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम ।
- १५ शैयाको अस्पताल निर्माण कार्य सम्पन्न ।
- प्रशासकीय भवन निर्माण सम्पन्न ।
- कच्ची घर विमा कार्यक्रम ।
- विभिन्न प्राविधिक सीपमुलक तालिमहरु सञ्चालन ।
-

उल्लेखनिय कार्यहरु मध्ये अनुकरणीय कुनै एक अभ्यासको विस्तृतीकरण

1. शिर्षक: **मसला वाली प्रर्वद्धन कार्यक्रम**

2. पूर्व अभ्यास तथा अनुभव

पहिला परम्परागत तथा निर्वाहमुखी खेती प्रणाली अवलम्वन गरिदै आएको थियो ।

धेरै श्रम, धेरै लागत तर कम प्रतिफल प्राप्त भएको थियो ।

3. **परिवर्तन गरिएको मुख्य पक्षहरू**

** व्यावसायिक दृष्टिकोणको परिवर्तन

- कृषकहरूमा निर्वाहमुखि कृषि बाट व्यावसायिक कृषि तर्फ बदन सहयोग पुगेको ।
- नयाँ अवसुरहरुको खोजी गर्न प्रेरित गरेको जस्तै मसलावाली

क्रमश

** उन्नत वीउको प्रयोग

- बीउ प्रतिस्थापन दर बनेको
- उत्पादनमा वृद्धि
- जीवनस्तरमा सुधार

**कृषि प्रविधिको पहुँच

- नयाँ प्रणाली जस्तै सिचाई प्रणाली, मलचिङ प्रविधि, ममरणदको प्रयोग, समयसापो देखापर्ने रोग - किरा नियन्त्रण, जसबाट उत्पादनमा वृद्धि

**आर्थिक स्थिती सुधार

**सिप र ज्ञानको वृद्धि

**सामाजिक र मानसिक सन्तुष्टि

सामना गर्नुपर्ने चुनौतीहरू

- भौगलिक विकटता
- जमिन खण्डिकरण
- सिंचाइको समस्या
- कृषकहरुमा तालिम र ज्ञानको अभाव
- परम्परागत कृषि प्रविधिको उपयोग
- वित्तीय पहुँचको अभ्माव
- बजारीकरणका समस्या
- मौसम र जलवायु परिवर्तन

भावि योजना :

- वितरणमुखि कृषिलाई परिवर्तन गर्दै उत्पादनमुखि कृषि प्रणाली जोड दिईनेछ
- कृषलाई प्रविधि सँग जोडी उत्पादनमुखी पेशाको व्यवसायिक तथा सम्मानजनक रूपमा स्थापित गर्न पहल गरिनेछ ।

समाना गनुपर्ने चुनौति तथा समाधान

- भौगोलिकता विकटता
- बजेटको कमि
- कृषक दाजुभाई को लागत साझेदारी को कमि

मुख्य सिकाई उपलब्धी

- यस्ता कार्यक्रम संचालन गर्दा कृषक को आयस्रोत वृद्धि भई स्वरोजगार बन्न सक्ने

भावि योजना

- **आ**गामी वर्षमा पनि यस्ता कार्यक्रम संचालन गरि सिङ्गो पालिका मासुमा आत्म निर्भर बनाउने ।

स्थानीय तहले अनुभूत गरेका प्रमुख समस्या

- संघ तथा प्रदेशबाट प्रदान गरिने अनुदान रकममा कटौती भएको ।
- दरबन्दी अनुसार जनशक्तिको पूर्ती नहुनु ।
- रोजगारीको कमी र अवसरको अभावले गाउँका युवाहरू विदेश जाने क्रम बढ्दो छ। यसले गाउँमा श्रमशक्तिको कमी र जनसंख्या विस्थापनको समस्या निम्त्याउँछ।
- उपभोक्ता समितिबाट काम गराउदाँ जनश्रमदान जुटाउन कठिन हुनु ।
- गाउँपालिकाहरूमा आय आर्जनको सीमित स्रोत हुँदा विकासका योजना कार्यान्वयन गर्न आर्थिक कठिनाइ हुन्छ। बजेट अभावले स्थानीय विकासका धेरै कार्यक्रमहरु सफल हुन सक्दैनन्।
- बाढी, पहिरो, खडेरी, र अन्य प्राकृतिक विपत्तिले हरेक वर्ष गाउँपालिकामा ठूलो क्षति पुर्याउँछ। विपत्तिपछिको पुनर्निर्माण र व्यवस्थापनमा पनि चुनौतीहरू छन्।

सङ्घीय सरकारसँग अपेक्षा

- वित्तीय स्रोतको सुनिश्चितता
- पूर्वाधार विकासमा सहयोग
- शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारी प्रवर्द्धन
- सुशासन र प्रविधिको प्रवर्द्धन
- प्राकृतिक स्रोत साधनको उपयोग तथा संरक्षण
- विपद् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन
- कानुनी तथा नीतिगत स्पष्टता

गाउँपालिकाले प्रभावकारी रूपमा कार्य गर्न संघीय सरकारको वित्तीय, प्राविधिक, कानुनी, तथा संरचनागत सहयोग आवश्यक हुन्छ। यदि यी अपेक्षाहरू पूरा गरिए भने स्थानीय विकासको गति तीव्र हुनेछ, जसले समग्र देशको समृद्धिमा योगदान पुर्‍याउनेछ।

धन्यवाद ।